

HUR GER CIRKULÄRA AFFÄRSMODELLER BÄTTRE AFFÄRER?

29 maj, Josefina Sallén

RISE Research Institutes of Sweden

RISE Viktoria

20

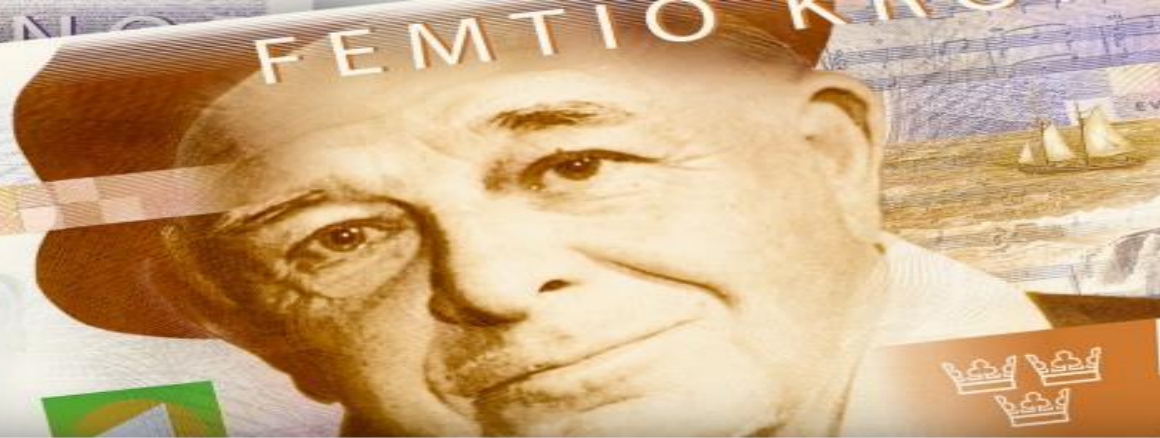
SVERIGES RIKSBANK

TJUGO KRONOR

50

SVERIGES RIKSBANK

FEMTIO KRONOR

100

ETTHUNDRA

200

SVERIGES RIKSBANK

TVÅ HUNDRA KRONOR

INGMAR BERGMAN

500

SVERIGES RIKSBANK

FEM HUNDRA

1000

SVERIGES RIKSBANK

ETT TUS

80

60

100 kyr befo

New York City 1900

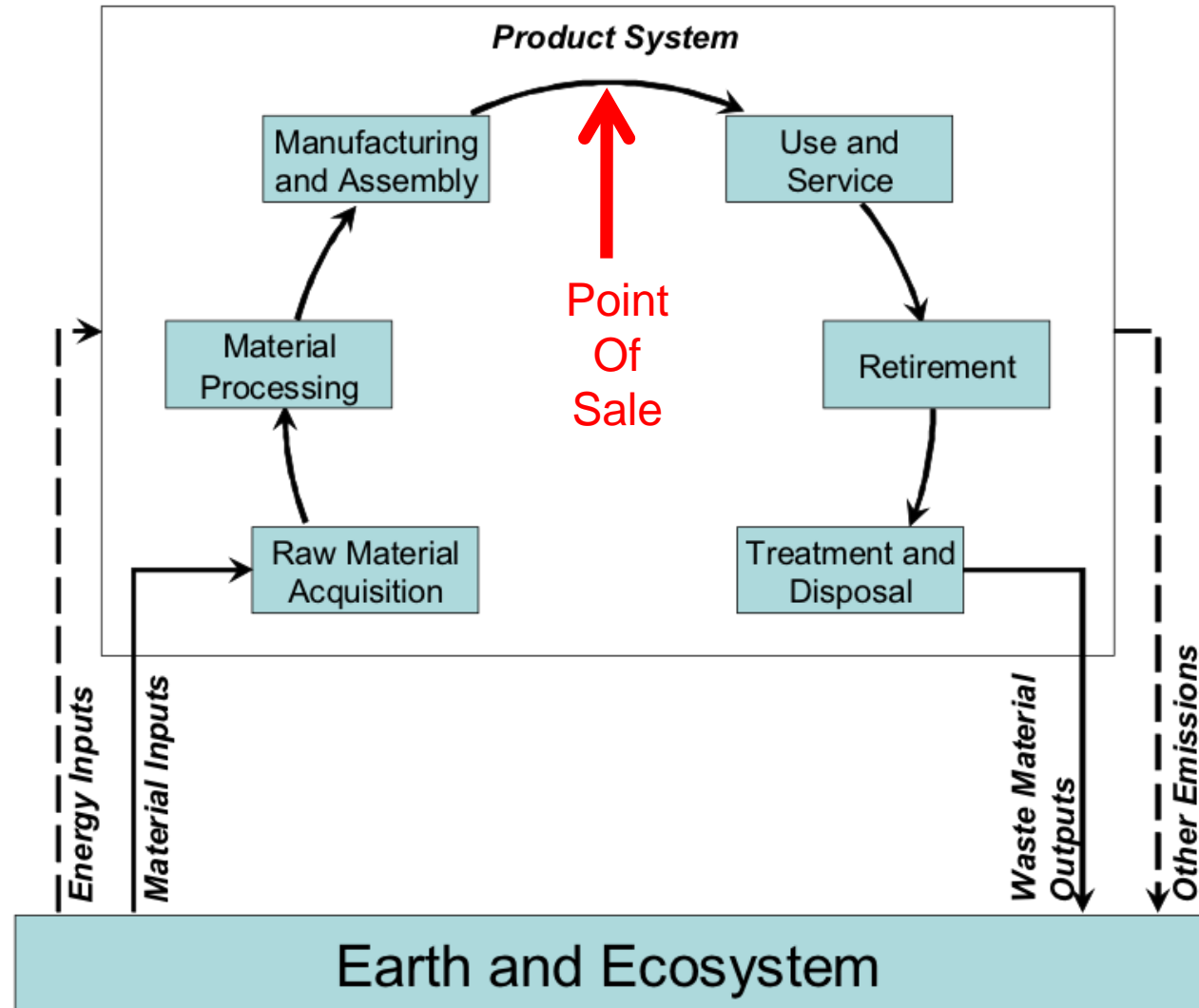

New York City 1913

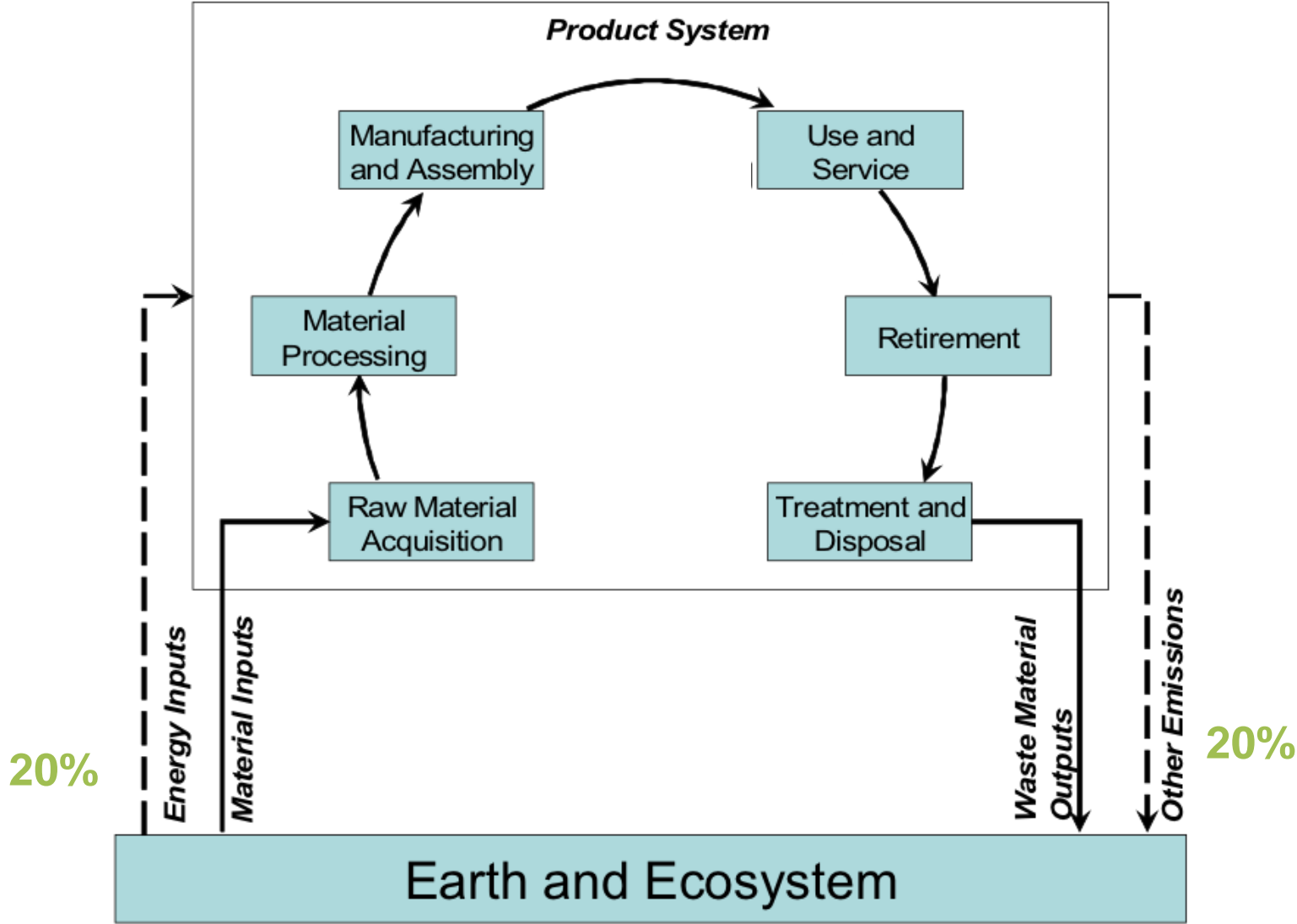

Vad är det vi behöver uppnå – och hur hjälper cirkulär ekonomi?

Linjärt system idag

5 gånger högre resursproduktivitet är nödvändig - och möjlig

Nasr & Thurston, 2006

Vad företagen tjänar pengar på har avgörande betydelse

ÄGANDET!

Om *tillverkaren säljer* =>
högt flöde, kort livslängd...

Om *tillverkaren äger* och
säljer produktens
funktion, resultat eller
prestation...

Vad händer då?

Det händer...

Folksam

23 000 000 000 SEK
150 000 ton
CO₂-ekvivalenter

Albin
i Hyssna

Rekomo

Flolik

Gärnsås

Region
Jönköpings län

Kinnarps

li.u
LINKÖPINGS UNIVERSITET

LOTS
strategic design consultancy

OFFECCT

▶ RP

RISE

SKL **Kommentus** Inköpscentral

svensson

SWEDESE

swerea
swedish research

VASAKRONAN

VOLVO

white

Referensgrupp

Finansierat av:

**Sustain
in time**

UNIVERSITY OF
BRADFORD
MAKING KNOWLEDGE WORK™

Upphandlings
myndigheten

RISE

Volvo Lastvagnar är på väg

"Det här är helt
suveränt"

Projektpackade armaturer underlättar för Varberg Energi

– Varberg Energi har beslutat att byta till energieffektiv belysning på alla offentliga platser under de närmaste fyra åren. Totalt är det cirka 12 000 ljuspunkter i kommunen som vi äger och av dessa har vi redan bytt ut cirka 2 000, berättar Jan-Inge Svensson, planeringsingenjör på Varberg Energi AB.

Elektroskandia
Sverige | A Sonepar Company

VOLT

1 2018

Projektpackade armaturer underlättar för Varberg Energi

SecuriFire säkrar Hallströms
nya industrilokaler

Surfing och karibiska
rytmer i Costa Rica

ELEKTROSKANDIA LEVERERAR TILL STOR VINDKRAFTSPARK

RI
SE

Så många fler exempel finns – och så många varianter

- 2.1 – säljer ljus, helt cirkulära armaturer gjorda av uttjänta datorskärmar
- Sunfleet – bilpool som när det erbjuds ihop med bostadsrätter höjer värdet på bostaden
- Selecta – per kopp, inte per maskin
- Styr och ställ med flera cyklar, Voi – elscooters etc
- Michelin pay per mile
- Houdini, Patagonia, Filippa K, Nudie etc etc – köper tillbaka begagnat
- Hygglo – dela
- Smarta kartan i Göteborg
- Fastigheter (bygga och förvalta i samma roll) – lång livslängd, värdet ökar, incitament
- HAKO städmaskiner - funktionsförsäljning

Hur gör man?

Några hinder

- Hur mäta cirkularitet?
- Produkter blir ju gamla
- Hur får man till logistiken
- Komplexa sammansatta material
- Spårbarhet
- Finansiering, balansräkning, värdering

CIRKULARITET MÅSTE KUNNA MÄTAS

$$c = \frac{\textit{economic value of recirculated parts}}{\textit{economic value of all parts}}$$

- Att mäta är att veta
- Det som mäts blir gjort
- Man måste mäta rätt
- INTE resursflöden utan EKONOMI
- JU TIGHTARE ÅTERLOOP DESTO HÖGRE CIRKULARITET

Två styrkor i att mäta värde

Indium vs järn

Järn vs startmotor

Hur hanterar man att produkter blir obsoleta om man behåller ägandet?

Product obsolescence is conceptually addressed through design principles based on:

- *(1) financially grounded and*
 - *(2) multi-layered*
 - *(3) future-open*
- modularity*

And where the value proposition (or the modules) is consumed through:

- *(4) cascading customer loops*

När balansräkningen blir cirkulär...

- Hur påverkas kassaflöde och balansräkning när man säljer funktion istället för produkt?
- Hur värderas säkerheter när dessa inte finns i lager med snabb omsättning?
- Vad innebär det för lagervärdering och avskrivningsregler om tillgångarna förväntas leva betydligt längre än tidigare?

Några slutsatser so far

- Behov från långgivare/finansiärer att förstå verksamheter på djupet
- Företagsinteckningar baserat på avtalsvärde snarare än lagervärde
- Redovisningsprincipen ”Rättvisande bild” viktigare än någonsin vid värdering av tillgångar – lagervärde ersätts med ”avtalsvärde”
- Avskrivningstakt på tillgångar behöver ses över med framtidsadaptiva produkter

- www.tidningenbalans.se

Fortsättning följer...

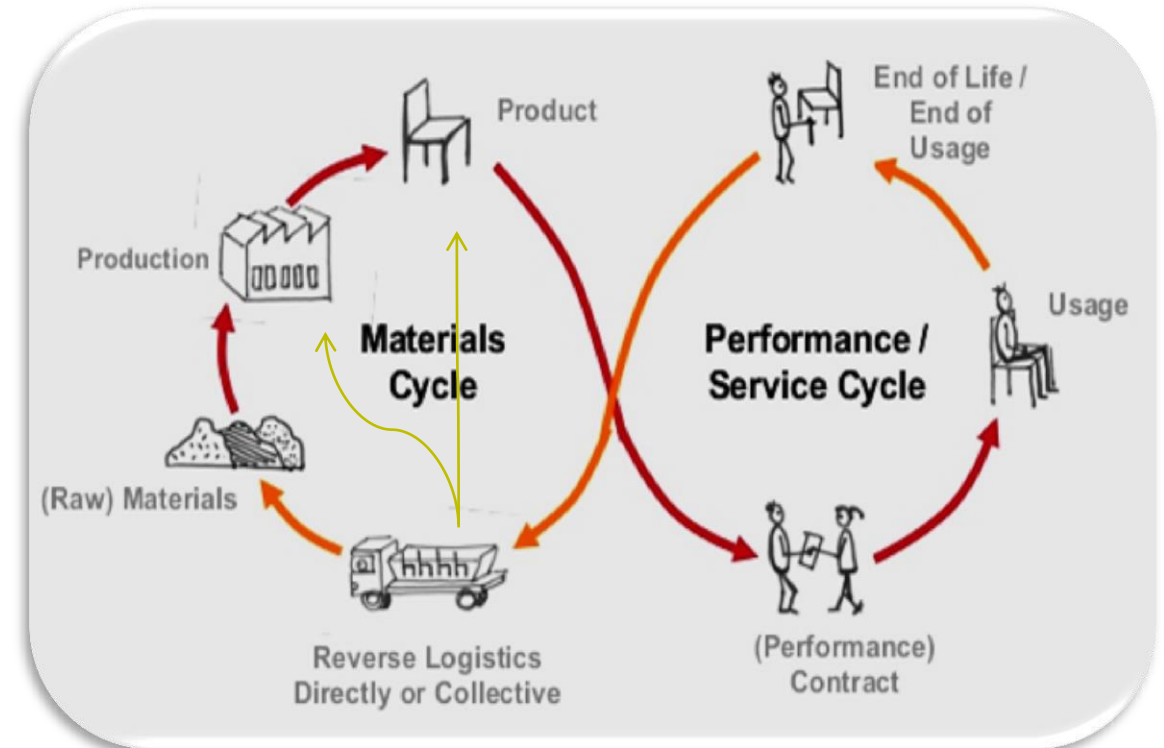
Två sätt att ta sig an Cirkulär Ekonomi

Sätt att öka cirkulationsgraden

Material-baserat

Affärsmodell-baserat

Utmaningar

- Material-baserat

- Affärsmodell-baserat

Ni har också ett affärsekosystem.....
..... som påverkas av er affärsmodell

Slutsatser för företag:

- Cirkulär ekonomi är en företagslednings- och ägarfråga
- Företag med starkt och koncentrerat ägande kan ha lättare att vara proaktiva
- Företag med högt förädlingsvärde kan ha det lite lättare
- I B2B-marknader kan det vara lättare
- Det är lättare för OEM än underleverantörer att vara proaktiva, men inte omöjligt för någon
- Börja med resurs-fokus (lättast), var öppen för affärsmodellförändring (utmanande men nödvändigt på sikt)
- Sätt ihop ett “Circular Transition Team” som direktrapporterar till VD
 - Uppgift: Säkerställ *kontinuerligt ökad cirkularitetsgrad på produkter och företaget totalt*
 - BS8001 “Framework for implementing the principles of the circular economy in organizations - Guide” kan hjälpa

Tack för mig!

Josefina.sallen@ri.se

0722089360

Workshop

CLOSE

- Sluta materialflöden (closing loops), genom materialåtervinning och användning av återvunna material.

NARROW

- Effektivisera användningen (narrowing flows) genom tex använda mindre mängd material och energi för en given nyttoeffekt.

SLOW DOWN

- Bromsa ner flödes hastigheten (slowing down flows), genom att återanvända, uppgradera och renovera produkter så att deras ekonomiska värde och nyttofunktioner kan bevaras över tid.